

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม
THE RELATIONSHIP BETWEEN THE INTERNAL SUPERVISION PROCESS.
UNDER THE OFFICE OF NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATION
AREA

ดุษฎี พินิจกุลชัย

โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม 2) ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รวม 155 คน การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม สรุปในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม และการวิจัยเชิงปฏิบัติในชั้นเรียน รองลงมาคือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง และต่ำสุดคือ การพัฒนาทางวิชาชีพและการพัฒนาหลักสูตร 2) พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม สรุปในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเตรียมการสอนและการใช้สื่อและเทคโนโลยีสอน รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การวิจัยในชั้นเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา (X_{tot}) กับพฤติกรรมการสอนของครู (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = 0.551$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

คำสำคัญ: การนิเทศภายในสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the internal supervision process, 2) to study the teaching behavior of teachers, and 3) to study the relationship between the internal supervision process. The samples used in this study were 155 schools under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office. The data were analyzed by mean, standard deviation, and correlation.

The results were as follows: 1) The internal supervision process of the administrators and teachers were under Nakhon Pathom primary educational service area office in overall summary was high. When considering each aspect found that the average of highest level was the development of group working skill and classroom action research. The subordinate was the providing assistance to teachers directly. The lowest were professional development and curriculum development. 2) The teaching behaviors of teachers were under Nakhon Pathom primary educational service area office in overall summary was high. When considering each aspect found that the average of highest level was the preparation for teaching and used media and teaching technology. The subordinate was the learning activities. The lowest was the classroom action research. 3) The relationship between the internal supervision process with the teaching behaviors of teachers were under Nakhon Pathom educational service area office. In overall was found that had medium related, significantly at a .01 level and positive correlations.

Keyword: Supervision in educational institutions

บทนำ

การนิเทศเป็นระบบหนึ่งของระบบการจัดและการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการปรับปรุงการเรียนการสอน การชี้แนะ การให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับครูผู้สอน รวมทั้งบุคคล ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมาย คือคุณภาพของผู้เรียน การนิเทศการ

สอนเป็นกระบวนการ ของผู้นิเทศที่มุ่งปรับปรุงและพัฒนาการสอนในสถานศึกษา โดยมุ่งที่พฤติกรรมของครูที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมของผู้เรียน เนื่องจากการสอนเป็นพฤติกรรมที่เรียนรู้ได้ การเรียนรู้จะก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมในการสอนได้ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ขึ้น เพราะครูซึ่งอยู่ในสถานศึกษาและประกอบอาชีพการสอน ต้องมีความรู้ใหม่ ๆ ทั้งทางด้านเนื้อหาวิชาและด้านวิธีการสอนซึ่งการนิเทศการสอนจะเป็นการพัฒนาวิชาชีพครูได้อีกทางหนึ่ง ถึงแม้ว่าการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครู เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจะมีรูปแบบวิธีการหลากหลายวิธีก็ตาม แต่ก็มีวิธีที่สถานศึกษานิยมใช้กันมากที่สุด ในปัจจุบันที่ถือว่าเป็นวิธีที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ด้วยความสะดวก รวดเร็วอีกทั้งประหยัด งบประมาณในการดำเนินการ นั่นคือ การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการนิเทศ ภายในสถานศึกษา เพราะการนิเทศภายในเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากร ทุกคน ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อให้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ, 2550)

จากปัญหาการเรียนการสอนต้องอาศัยกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนา ให้ครูมีความสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยเทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพ มีการกำกับ ติดตามคุณภาพงานเพื่อให้เกิดผลดีหรือผลผลิต และมุ่งหวังให้เกิดผลกระทบในทางที่ดี ต่อการพัฒนาผู้เรียนในอนาคตที่มุ่งหวัง ในสภาพปัจจุบันพบว่าสถานศึกษามีโครงการนิเทศภายใน สถานศึกษาปรากฏในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับขอบข่าย/ภารกิจ การบริหารงาน

วิชาการของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ได้กำหนดนโยบาย การประเมินคุณภาพการนิเทศการเรียนการสอน เกณฑ์การพิจารณา คือ สถานศึกษามีแผนการนิเทศการเรียนการสอนสถานศึกษามีแผนการปฏิบัติงาน/ปฏิทิน ซึ่งกำหนดบุคคลรับผิดชอบอย่างชัดเจน สถานศึกษามีผู้กำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตาม ปฏิทินที่กำหนดสถานศึกษามีรายงานผลการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติและสถานศึกษามีการนำผลการนิเทศมาปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอน ให้บรรลุผลตามที่สถานศึกษากำหนดและ มีรายงานประจำปี

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิด การเรียนรู้อย่างแท้จริง สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปวางแผนพัฒนา และปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา และเพื่อสนับสนุนพฤติกรรมการสอนของครู ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

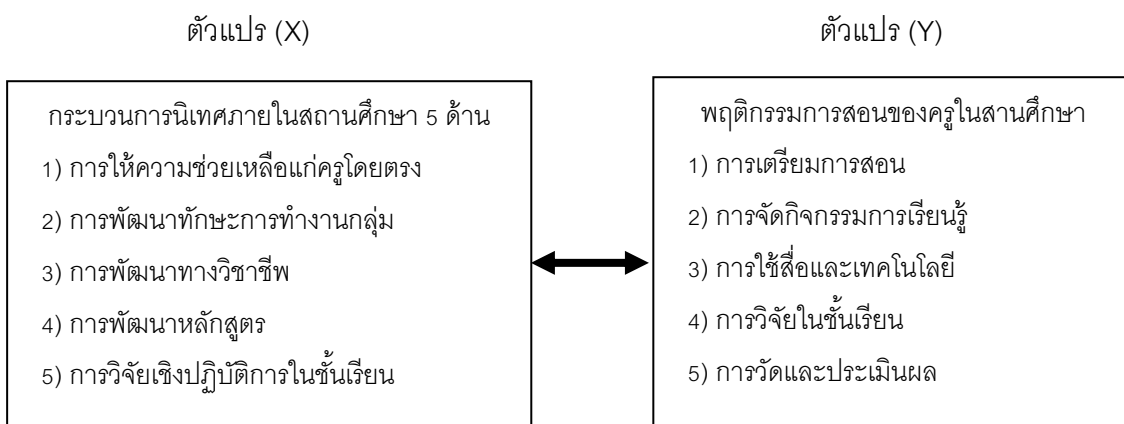
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งการศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม จังหวัดนครปฐมปีการศึกษา 2561 จำนวน 254 โรงเรียน โดยใช้กำหนดขนาดตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 155 โรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม สรุปในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พบว่าที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาทักษะการ

ทำงานเป็นกลุ่ม และการวิจัยเชิงปฏิบัติในชั้นเรียน รองลงมาคือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง และต่ำสุดคือ การพัฒนาทางวิชาชีพและการพัฒนาหลักสูตร

2. พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม สรุปในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาพบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเตรียมการสอนและการใช้สื่อและเทคโนโลยีสอน รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การวิจัยในชั้นเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา(X_tot)กับพฤติกรรมการสอนของครู (Y_tot) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = 0.551$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนของครูเพื่อให้เกิดคุณภาพ และส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมการสอน ที่เหมาะสมและสามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพทางการเรียน ซึ่งมีความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษามีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน เนื่องจากครูต้องปฏิบัติงานต่าง ๆ กันและต้องปฏิบัติงานที่ค่อนข้าง

หนัก ครูจึงมีเวลาไม่เพียงพอสำหรับการเตรียมการสอน การนิเทศการศึกษาจึงสามารถลดภาระของครูได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยรังสรรค์ คุ่มตระกูล ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการนิเทศภายในของครูผู้สอนอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ความต้องการนิเทศภายในของครูผู้สอน อำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสุปรียาอร สีสะแล ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการการนิเทศภายในของครูวิทยาศาสตร์ในสถานศึกษา จังหวัดจันทบุรี พบว่า ครูวิทยาศาสตร์ในสถานศึกษา จังหวัดจันทบุรีมีความต้องการ การนิเทศภายใน โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. พฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ พฤติกรรมของครูในการปฏิบัติการสอนมีความสำคัญในการที่นักเรียนจะมีพัฒนาการและมีทักษะ ในการเรียนรู้ที่สูงขึ้นซึ่งมีความสำคัญของพฤติกรรมการสอนของครู โดยผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวิธีการสอนหรือพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู เพราะครูมีบทบาทโดยตรงในการประกันคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้วยเหตุนี้

พฤติกรรมการสอน จึงเปรียบเสมือนเป็นการปฏิรูปการสอนของครูด้วย เพราะครูต้องปฏิบัติงานอย่างมีระบบและ เป็นกระบวนการมีการประเมินตนเอง และรายงานผลการประเมินตนเอง ซึ่งครูต้องสามารถกำหนด กระบวนการทำงานของตนเองได้ โดยศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ มีการวางแผนการสอน นำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเข้ามาใช้ดำเนินการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม วัตถุประสงค์ ประเมินผลตาม สภาพจริง ของผู้เรียน ประเมินผลการสอนของตนเองเพื่อการวิเคราะห์ และปรับปรุงการสอน และ บันทึกผลการสอนทุกครั้งการสอน ซึ่งสอดคล้องกับละอองดาว ประโพธิ์ ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอน ที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม มีความสัมพันธ์ทางบวก และความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่งผลต่อ

พฤติกรรมการสอนของครู หากกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับที่มาก พฤติกรรมของครูจะอยู่ในระดับมากด้วย ทั้งนี้ เพราะการนิเทศภายในสถานศึกษาจะช่วยให้เกิด การเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม จะทำให้ครูมีความรู้ พันธมัยอยู่เสมอ และช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศจากผู้ชำนาญการ โดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไข ปัญหาได้สำเร็จ ลุล่วง การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญต่อความเจริญของงาน ของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูจะต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ในขณะที่ทำงานในสถานการณจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของพนม พูลเทิม ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอน ของครูกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเรียนรู้ของนักเรียนทั้งภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ พระมหาชูศักดิ์ กิจจุภาโร ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอน ของครูกับประสิทธิผลของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ของสำนักเรียนในจังหวัดชลบุรี พบว่า พฤติกรรมการสอน

ของครูที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการ
จัดการศึกษา พระปริยัติธรรม โดยรวมมี
ความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปาน

นิเทศ เช่น การประเมินสภาพปัญหา การออกแบบ
วิธีการทำงาน

2. ควรมีนโยบายในการดูแลด้านการนิเทศของ
ผู้บริหารโดยเฉพาะเพราะมีความสำคัญต่อการพัฒนา
คุณภาพการสอนของครูและส่งผลต่อการพัฒนา
ความรู้ทักษะ ความสามารถของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา
ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการ

เอกสารอ้างอิง

- พนม พูลเพิ่ม. (2552). **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูกับพฤติกรรมการเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สุพรรณบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2550). **การนิเทศการศึกษา**. ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการ
บริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). **Determining Sample Size For Research
Activities**. Educational and Psychological Measurement. 30(3):608 - 610.